

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Супервізія в соціальній роботі»
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна педагогіка».
Спеціальність: 231 Соціальна робота.
Галузь знань: 23 Соціальна робота.
Рівень вищої освіти: другий (магістерський).

Викладач	Тургенева Анастасія Олександрівна, к. пед. н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fdsso/structure-fdsso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/turgeneva/
Контактний телефон	
Е-mail викладача	turgeneva.an@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок: 13.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	12	12	66	залік
заочна		-	-	-	

Семестр: II семестр.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: супервізія, супервізор, соціальні послуги, соціальна робота, соціальні працівники, професійний розвиток.

Мета курсу: підготовка здобувачів вищої освіти до здійснення супервізійної діяльності, сприяння засвоєнню основних принципів супервізійної роботи, розумінню особливостей організації супервізійного простору для вирішення професійних завдань у соціальній роботі.

Предмет курсу: теоретико-методичні основи супервізії.

Програмні компетентності:

ЗК-3 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК-14 Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

СК-6 Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

Результати навчання:

ПРН-1 Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН-4 Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН-15 Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

Зміст курсу:

Тема 1. Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи.

Сутність поняття «супервізія». Мета, завдання, функції та типи супервізії. Базові цінності супервізії. Етичні та юридичні принципи супервізії. Значення супервізії у підготовці соціальних працівників. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого. Фокуси (проблеми) супервізії.

Тема 2. Початок роботи супервізора: контракти та межі.

Ключові елементи контракту та особливості його укладання. Основні різновиди супервізії, що використовуються в соціальних службах. Питання відповідальності супервізора та супервізованого. Тривалість, частота та інші практичні аспекти супервізії. Підготовка, визначення порядку денного,

методи та навички, ведення записів. Забезпечення оцінки та перегляду, питання меж. Вразливість супервізора і молодого фахівця із соціальної роботи.

Тема 3. Супервізорські стилі, фокуси та форми.

Основні стилі супервізора в соціальній роботі. Базові компоненти стилю. Ефективні та неефективні стилі супервізії. Фокуси супервізії. Найважливіші моменти фокусування. Основні стадії фокусування. Класифікації фокусів у супервізії. Форми супервізії. Моніторинг супервізії і самооцінка спеціаліста. Труднощі та типові помилки у процесі супервізії.

Тема 4. Групова супервізія.

Поняття групової супервізії в соціальній роботі. Переваги та недоліки групової роботи. Види групової супервізії. Обернена (або зворотна) супервізія. Заміщена супервізія. Стадії групової супервізії. Управління механізмом прийняття рішень у груповій супервізії. Якості та властивості супервізора групи.

Тема 5. Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи.

Процес навчання та розвитку в супервізії. Створення в організації умов для ефективною супервізії. Знання та вміння супервізора. Розвитковий підхід до навчання супервізорів. Супервізія здобувачів вищої освіти. Навчання, яке передуює призначенню. Навчання нових супервізорів. Навчання авторитетних супервізорів. Підготовка тренерів. Ключові елементи ефективного навчання супервізорів.

Тема 6. Процес становлення супервізора.

Особистісні властивості супервізора. Базові чинники, які формують характер супервізора: особистий досвід; досвід професійної практики; досвід перебування в ролі супервізованого; досвід перебування в ролі вчителя практики або наставника здобувачів; розвиток робочого та навчального стилів. Супервізорські ролі соціального працівника. Супервізія як одна із сервісних ролей. Основні та додаткові ролі. Контекст, який впливає на становлення супервізора. Діяльність супервізора в новому оточенні. Власні потреби супервізора.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, навчальна дискусія); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні (вправи, розв'язування професійно зорієнтованих ситуацій); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності.

За умови оповіщення про повітряну тривогу, здобувач має право вийти з пари за попередженням викладача. Пропущену пару необхідно опрацювати асинхронно.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук, мультимедійне обладнання); програмне (Microsoft Office (Power Point, Word), Zoom, Moodle, репозитарій); наочність (мультимедійні презентації, навчальні фільми).

Система оцінювання та вимоги:

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (поточний контроль)

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 2	Виступ – 5	10	10	25

	Участь в обговоренні (доповнення) – 2			
Тема 3	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 4	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 5	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 6	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань).

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
 50 балів – екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу	Екзамен	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	50	100	
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2			
25		25		25				

Шкала оцінювання ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

Список рекомендованих джерел:

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 396 с.
2. Ісаченко В. П. Потенціал супервізії та її актуалізація в практиці соціальної роботи: монографія / [ред. кол. : Коляда Н. М. (гол. ред.) та ін.]. Умань : ПП Жовтий, 2016. С. 50–57.
3. Ісаченко В. П. Супервізорство як один із атрибутів професіоналізму у соціальній роботі. *Вісник Запорізького національного університету (Серія: педагогічні науки)*. Запоріжжя, 2016. № 1. С. 123–131.
4. Ісаченко В. П. Теоретико-методичні основи використання методу супервізії у закладах соціальної сфери. *Соціальна робота та соціальна освіта*. Умань, 2018. № 1. Режим доступу: <http://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/9913>
5. Кривоконь Н. І. Супервізія як чинник вдосконалення соціальної роботи. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія : Психологія. 2018. Вип. 61. С. 64-68.
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо супервізії працівників, які надають соціальні послуги: Наказ Міністерства соціальної політики від 12.06.2020 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0414739-20#Text>
7. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
8. Сінявська, Л. В., Захаріна М. І. Супервізія як метод соціальної роботи. *Інноваційний потенціал соціальної роботи в сучасному світі: на межі науки та практики* : матеріали I Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 20-21 трав. 2021 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 187-189.
9. Смеречак Л. Особливості навчання майбутніх соціальних працівників супервізорству. *Молодь і ринок*. №10 (153), 2017. С.103-107.
10. Ставкова С. До питання вивчення та використання супервізії як соціальної технології. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 3. С. 178–190.
11. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів. Порадник для супервізорів (наставників). 2018. 60 с.
12. Супервізія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / І. В. Ушакова. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2021. 228 с.
13. Супервізія в соціальній роботі : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Ю. В. Підвальна ; [рец.: Кравченко О. О., Коляда Н. М., Стойка В. О.]. Умань : Візаві, 2022. 102 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>
2. Сайт БДПУ <https://bdpu.org.ua/>
3. Медіатека ФДССО
4. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ